

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona.

Felolvasó szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap. A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Szellemi művelődésünk jövője.

A Székelytársaság emlékirata Székelyudvarhely város képviselőtestületéhez.

Székelyudvarhely, nov. 30.

A város hivatása.

Kétségtelen dolog, hogy a szellemi művelődésben előljáró társadalmak anyagi viszonyaik folytonos javulására is hathatósabban tudnak törekedni. Hiszen a szellemi művelődés hozza meg a jobb belátást, az igazabb meggyőződést, a tisztább észjárást és a nemesebb érzéseket. Mind olyan belső képességek ezek, melyek a külső világra is teremtőleg, vonzólag tudnak hatni. Az egyesek közt zavart okozó kicsinyeskedést, az östermészetünkből ki-kipattanó önzést, az anyagi küzdelmekben feltoluló durvaságokat a szellemi fejlődés tudja elsimitani s a belőle fakadó képességek tudják nagyratöréssé, másokért küzdő becsvágygyá és másokat megértő öszertartássá formítani.

Igy fejlődnek ki az együttérző, közös hivatások felé együtt haladó társadalmak. Így áll be az a lelki szervezethez, mely míg egyfelől zavartalanságot és összhangot teremt a maga társadalmának életében, másfelől erkölcsi fölényt gyakorol; a magasabb rendű élet mintájának fényét sugározza a környező társadalmakra.

Ilyen cél felé kell törekednie a mi városunk társadalmának is, ha a nemzet hivatásából ráeső feladatokat elárulni nem akarja. A magyar nemzet anyagi és szellemi fejlődésének egyik végvára ez a város. A magyarországi és erdélyi magyarság közé ékelődött nemzetiségi vidékek társadalmára a magyar kultúra fölényével kell ráhatni, hogy rajtuk korszakot, ama nemzetiségi társadalmak szellemén át hódító, zavartalan folyamatban áradhasson a magyar szellem. Magyarország területének részeit ki kell tölteni eleven magyar érzéssel, magyar gondolattal, magyar műveltséggel. Másfelől még jobban széttagolnak azok a rések a idegen kultúra fogja azokba belefojtani a magyart. Hát építeni kell Magyarországot megelékel területét s a szellem fényével átvidalni, összekapcsolni egész népet s minden idegen érzésű töredéket.

Az olyan városoknak, mint a miénk, elől kell járnia ebben a nemzetvédő és nemzetépítő munkában. Földrajzi helyzete, szomszédsága, a nemzetiségi vidékek zsemben egy előfokká tette ezt a várost, melynek nem csupán egyszerű falusi társadalmakra kell hatnia, hanem a kifejlett és magas kulturájú száz városok társadalmára. Más székely városokuk is saját polgárságuk erős kifejeződésére megvan a maguk különleges feladata, de egynek se kell nemzetiségi városokkal ugy versenyeznie, mint Székelyudvarhelynek. És ha Udvarhely ezt a versenyt felvenni nem tudja; ha a szomszéd Brassónak, Sogorvárnak társadalmára fejlettebb művelődéssel nem tud vonzó hatást gyakorolni: akkor Udvarhelyel együtt a nemzeti szellem előnyomulásának legjelentékenyebb útja s legkönnyebb lehetősége is elveszett.

Erre gondolunk s nem a helyi érdekekhez tapadó hiúság vezet minket, mikor városunk szellemi művelődésének fokozása, szervezése és kiegészítése érdekében felemeljük szavunkat s mikor evgett intézmények létesítését kívánjuk. Intézmények létesítését úgy, hogy ehhez a városi hatóság kezdeményezése mellé az állam támogatását is megnyerjük, de viszont az állami támogatás folytonossága fejében a várost is egy kevés áldozatkészségre készítsük.

Legyen kulturházunk!

Azok az intézmények, amiket a város szellemi előhaladása érdekében szükségesnek tartunk: egy ugynevezett „Közművelődési Ház” és egy rendszeresen

képző, főiskolához is alapot adó zeneiskola.

Az első kell azért, mert itt a közönség ismereteit gyarapító tényezőknak, a közönség kedélyére nemesen ható alkalmaknak nincs tanyája. Egy műkedvelői előadás, egy ünnepély, egy hangverseny, egy felolvasás, egy kiállítás előkészítéseért, meglátásáért vagy meghallgatásáért hol ide, hol oda kell berendezkedni s legtöbb esetben szállodát kell bérelni jó drágán. Oly alkalmatlanság ez, mely az ily összejövetelekre irányuló készséget visszariasztja és társadalmunkat a társas érzés kifejlődésében jelentékenyen meggátolja. Arról persze szó sem lehet a közönség művelődésének tanyatlansága miatt, hogy itt a közönség használatára állandó könyvtár s olvasó terem legyen. Arról se lehet szó, hogy a közönséget néprajzi és történelmi ritkaságok megbecsülésére lehessen szoktatni egy állandó muzeum útján. Arról se lehet szó, hogy vidékünk csodaszép tájainak és hangulatainak ismertetésére a festőművészetnek állandó műtermet adjunk. Arról se lehet szó, hogy közönségünk nagyvárri speken szorított izlését állandó képképzőművészetek által formálhassuk. És még sok mindenről nem lehet szó amiatt, hogy a közönségnek nincsen olyan háza, ahova a maga önképzése végett bármikor ellátogathasson.

Van pedig itt nálunk erre az önképzésre sok hajlam. De ez a hajlandóság mind csak szétforgácsolódik a különböző egyletekben s inkább társadalmunk széthuzását segíti elő, semmiut a tömörülést.

Van sok dicsegetre méltó kezdeményezés, de nincs tere, hogy általánosabb hatást tudjon gyakorolni. Hogy többet ne omiltsunk, hát van nekünk Muzzeum egyesületünk is, van annak gyűjteménye is; de hogy hol van, azt már nagyon kevesen tudják.

Van olég iskolánk, vannak derék tanáraink, de az iskolák falán túl nehezen tudnak hatni arra, hogy a közönséget a művelődésnek folyton forradalomban levő új irányúval megismertethessék. Niúson helye az egymással való állandó eszmecsereknak, nincs egy olyan „Forum Romanum”-féle hely, hová uapi munkája után oda mehessen minden polgár olvasgatni, a világról hírt hallani. Nincsen hely, ahol legalább vasárnaponként összegyűlhessen a közönség valami újabb olvasmányért, valami újabb képnek, vagy újabb muzeumi tárgynak megénekeért.

Van reményteljes népiparunk is, mely fazekas munkában, szövőiparban már eddig is sok bámulatra méltot alkotott. Hát ennek sincs piactere, ennek sincs állandó kiállító helyisége. És emiatt ugy vagyunk, hogy magunk se tudunk a magunk alkotásairól s idegenbe megyni vásárolni. Elég e tekintetben rámutatni az agyagipariskola raktárára, melynek választékos tárgyairól többet tudnak például Kolozsváron, mint nálunk.

Hát imo, van sok mindenünk, de nincs ahol összegyűjtjük. Azért kell tehát az a „Közművelődési Ház”, hogy ez a hiány megszűnjék és a mi sok szét-szóródott kincsünk, készségünk, jó hajlamaink összesereglohsanak egy helyen s erőteljes szervezőként hathassanak művelődésünk fokozására.

Gróf Apponyi Albert eszméje ennek a közművelődési háznak az intézménye. Ő akarja ezt keresztül vinni a nemzet kulturájának emelése érdekében, egyelőre 8-10 vidéki városban. Nekünk e között a 8-10 vidéki város között ott kellene lennünk minden esetben. A felebbiekben elsoroltuk az erre sürgető okokat.

Ismeretes is bizonyára a tekiütetes tanács előtt az a tervezet, ahogyan gróf Apponyi a közművelődési házakat létesíteni akarja. Eszerint ezekben a házakban egy nagyobb terem lenne előadások, hangversenyek tartására. A terem díszítése között az állam vagy az illető városok által vásárolt jelesebb képzőművészeti alkotások is ott volnának. Lenne aztán helyiség a házbau muzeumnak, könyvtárnak, természettudományi kísérletezéseknek. Lenne helyisége az illető vidékekre államségélyvel kiküldött festőművészek műtermének. Lenne helyiség az illető vidék népipari cikkeitnek állandó kiállítására és árusítására. Tehát éppen ugy gondoskodik minden kellékről és eszközről ez a tervezet, mintha csak a mi kulturális szükségleteinkre volna szabva. Amellett a miniszter még azt az irányt is kijelöli a tervezetben, hogy nem annyira a kiképzett nagyobb városokban akarja elhelyezni a kulturházat, mint inkább oda, ahol szükség van arra. A jelentősebb, a fontosabb gőczpontokra, hol van a nemzeti művelődés fokozására hajlam, vagy ahol ennek kifejlődése nemcsak a helyi érdek táplálását, hanem országos érdek előbrevitelt is jelenti. Iratunk kezdetén már rámutattunk, hogy Székelyudvarhely az összes székely városok közt legjobban kitett bástyája a magyar szellem előhaladásának. Tehát ismét megállapíthatjuk, hogy ahogyan gr. Apponyi a kulturházak elhelyezését tervezi, atekintetben is ez a tervezet Székelyudvarhely jelentőségére egyenesen ráutal.

Egy alkalom nyilt tehát ebben a tervezetben Székelyudvarhely város gyűvörű és nagyfontosságú fejlődésére. Mi hiszünk, hogy tekintetes városi tanács meg is ragadja ezt a kedvező alkalmat s buzgó utánjárással ráirányozza a nemzeti művelődés ügyében apostolkodó minisztert a mi városunkra.

Hogy ezt annál hatékonyabban tehesse a város tanácsa és képviselőtestülete, evgett kapcsolatba kell hoznia még a zeneiskola ügyét is a kulturház ügyével.

Legyen zeneiskolánk!

Talán fölösleges is volna bővebben fejtegetnünk, hogy miért szükséges a mi városunkba egy rendszeres kiképzést adó zeneiskola. Sokféle szempontból lehet látni ezt a szükségét. Az egyesek szempontjából is, a város fejlődése s közoktatásügye szempontjából is, de az általános magyar érdek szempontjából is. Hiszen ha nyelvben él a magyar, akkor dalában, zenéjében szinesül meg s abban jut érzésekhez, vágyakhoz, reményekhez és lelkesültséghez az ő élete. Ha tehát itt egy új forrása támadna a magyar zene művelésének, ezzel a magyar szellem tartalmassága is új fokozó erőt nyerne.

A magunk szempontjából nézve pedig éppen ugy kell látunk a zeneiskola ügyét, hogy ez immár halaszthatatlan. Az iskolákban való zenetanítás is, az iskolán kívüli zenetanítás is nálunk még nomádéletre van kárhóztatva. Pügg az esetlegességekre. Ha akad egy-egy jóakaratu s legtöbb esetben dilettáns vállalkozó, hát ez látja el a zeneoktatást. Jövő esztendőben aztán fogni kell ismét valakit erre. Kulturmissziót teljesítő dalárdáknak is célszerűnek kell a rendszeres vezetést. A családok is éppen ugy megsínylik az állandó zeneiskola hiányát, mert a folyton változó magántanítás útján csak folytonos bizonytalanságot és kuszáltságot tudnak szerezni gyermekeik az alapos zeneismeret helyett.

Ezen a hiányon mind csak egy zeneiskola se-

githetne, mely hatósági fentartás mellett, jó tanerőket alkalmazva, ezeket fizetéssel, szolgálati pótlékkal és nyugdíjjal biztosítva, a zeneoktatásnak állandó és megbízható szervezetet adna. Ezt az intézményt létesíteni is kell mihamarabb. És közel is fekszik a mód és lehetőség, hogy miként lehet azt létesíteni. Akiknek szükséges, azoknak az igénybevételével kell megcsinálni.

Szükséges az általános magyar érdekek, tehát igénybe kell venni ez érdeket hivatott képviselőjét: az államot. Szükséges meglévő iskoláink oktatásügyének kiegészítésére, tehát igénybe kell venni ezeket az iskolákat annyi hozzájárulás erejéig, amennyit eddig is költöttek az esetlegesen ellátott zeneoktatásra. Szükséges a közönségnek, tehát igénybe kell venni ezt a közönséget is legalább annyi hozzájárulással, amennyit a családok eddig magántanításért fizettek. És végül szükséges a város fejlődése végett; szükséges társadalmunk szellemének felmelegítése és felvilágosítása végett, tehát igénybe kell venni a város állampolgárait is legalább annyi hozzájárulás erejéig, amennyiből az iskola termeinek fűtése és villanyvilágítása kitélik.

Ez elvek alapján szétosztva és összegyűjtve a különböző hozzájárulásokat, abba a jó helyzetbe kerülünk, hogy nemcsak az iskola állandó fentartásáról tudunk gondoskodni, hanem fülöslegekről is. E fülöslegekből pedig olyan alapot tudunk kiképezni, melyből időjártaival a zeneiskola önállóan is meg tud élni, a városnak és az államnak legcsekélyebb hozzájárulása nélkül is.

Első dolog azonban a nekiindulás biztosságáról gondoskodni. A zeneiskola épületét, felszereléseit, első berendezését összehozni. És itt lép kapcsolatba a zeneiskola ügye a kulturház ügyével. A kettőt együtt kell fölépíteni. A zeneiskolát a kulturház emeletén kell berendezni s úgy ez a két intézmény egymás jelentőségét növeli és mégis kevesebb költséget okoz, mintha külön-külön építenék.

Ezek előrebocsátásával előadjuk most részletes tervünket a zeneiskolának úgy első berendezésére, mint további fentartására vonatkozólag.

Építés, berendezkedés.

Vannak a városnak telkei, amelyekből válogathat, hogy melyiket ajánlja fel a kulturház czéljára. Legalkalmasabb telek persze a városbáz építésére még régebben megvásárolt piacféri telek lenne, amit azonban városbáz építésre amúgy sem akar használni a város. Így a rendelkezéstől elmozdított telek is illő és városépítő rendeltetéshez jutna.

A miniszter úgy tervezi a kulturházak építését, hogy az illető városokat eczélből tőkeegységben részesítene, vagy kölcsönök annuitásából vállalna részesedést. Mivel a város az említett telek felajánlásával értékes hozzájárulást adna, erre hivatkozva kérhetne a minisztertől annyi tőkeegységet, hogy ebből a kulturházat fel lehessen építeni s a kulturházban egy zeneiskolának is 10—12 szobából álló helyiséget lehessen adni.

A kulturház berendezése aztán a miniszter intencziói szerint történének s így annak költségeit is együtt adná a miniszter az építési költségekkel. A zeneiskolának azonban külön berendezés kell, külön speciális felszerelés. Kellenek hangszerek; legalább 3 zongora, 2 cimbalom, 2 prim hegedű, 2 terc-zongora, 4 contra-hegedű, 2 brácsa, 1 cello, 2 bőgő, 2 fuvala, 2 klarinetta, 1 harmonium, miknek közepes árát 4600—4700 koronára lehet tenni. Kellenek aztán iskolai felszerelések, padok, táblák, székek, asztalok, hangszerszekrények, hangjegyszekrények, hangjegy-állványok, fogások, egyéb apró butorok, zenetörténelmi hangszerekről és nagy zeneszerzőkről szóló képek, továbbá az igazgató irodájának is megfelelő berendezés. Ez utóbbi felszerelések értékét is 1200—1300 koronára lehet becsülni. Összesen tehát 6000 korona költséget számíthatunk a zeneiskola külön berendezésére.

Ennek az aránylag kevés összegű befektetésnek elvállalását is az államtól kérhetné a város, a kulturház költségeivel együtt. Kérhetné arra való hivatkozással is, hogy ez első berendezésének további fentartását és pótlását teljesen magára vállalja. Majd később rátérünk, hogy mennyi terhet venne magára ezzel a város és mennyi időig.

Így a zeneiskola tárgyi alapjai az állam támogatásával létrejönnek s az államra nézve azzal a kedvező kilátással, hogy e tárgyi alapok fentartásához többé semmi gondal és hozzájárulással nem kell lennie. Most még az iskola személyi alapjairól, tanerőiről kellene gondoskodni.

Ezek fizetésének és lakpénzének biztosítását is még az államtól kérné a város, de nem örökre, hanem csak 50 esztendői időtartamra. Amellett biztosítaná még a város az államot, hogy az első esztendőben adott fizetési összeg fixtétel maradjon az egész 50 esztendőn keresztül; azok kellő kiegészítéséről a város gondoskodik. Vagyis az iskola igazgatójának kezdő fizetését 3000 koronára s lakpénzét 600 koronára, a 4 tanárnak kezdő fizetését egyenkint 2300 koronára s lakpénzét 500 koronára, a szolga fizetését pedig az intézetben való lakáson kívül 800 koronára számítva: 15600 koronát kellene évenként adnia az államnak. Ennyi kulturális kiadást könnyen megbirhat a milliárdos költségvetés.

Ezzel szomban a város magára vállalná, hogy az igazgatónak ötödévenként 300—300 koronát, a tanároknak 200—200 koronát, a szoljának 50—50 koronát ad korpótlékkal 25 esztendő szolgálatukig s 30 éves szolgálatuk botolésekor az addigi korpótlékkal megszorított fizetésük teljes összegét biztosítja nyugdíjképpen. Ha pedig 30 éves szolgálatuk előtt kellene nyugdíjazni valamelyik tanerőt, ugy ezt a nyugdíjazást is a város fogja biztosítani a középiskolai tanároknak nézve megállapított elvek szerint; vagyis 10 éves szolgálat után a fizetés 40 százalékkal s minden további évben további 3—3 százalékkal. Végül pedig magára vállalná a város, hogy a zeneiskola tanerőinek és alkalmazottainak az állam által adott 15600 koronányi fizetését is maga fogja megadni az iskola fenntartásának 51-ik esztendejétől kezdve.

Ezek felajánlásával egy szép rekompenzációt nyújtana a város az államtól kért hozzájárulás fejében. Felmutatná, hogy a nemzeti kultúra érdekében maga is jelentős áldozatokra kész, tehát az állam se hagyhatja mellőzéseben ezt a közérdekért való készséget. Az erre való erős, nagy akaratu hivatkozás bizonyára figyelmet is tud ébreszteni közoktatásügyünk kormányában s bizonyára meghallgattatásban is fog részeseülni a város ama kérése, hogy az állam egyideig évi 15600 koronát adjon a zeneiskola tanerőinek fizetésére.

Zenealap.

Ennek a fejében csakugyan szép ellenértéket ajánlana fel a város a korpótlékok, nyugdíjak s későbbi időben a teljes fizetés elvállalásával. Szép ellenértéket és biztosan s könnyen megadható.

Ugyanis, hogy a város e felajánlásokat biztosan meg is tudja adni, ahhoz egyéb nem kell, csupán a zeneiskola bevételeinek pontos összegyűjtése és legalább is 4 percents kamatos kamattal való gyümölcsösztetése. A városnak még az erre törekvő szorgalmas gazdálkodáson kívül csak az a teendője marad fenn, hogy az iskola jövedelmét állandóan biztosítsa a helyi tanintézetek zeneoktatási költségeinek megszerzésével.

Eszerint a város örökös megállapodásra jutna a helyi tanintézetekkel, hogy a zene és ének tanítását a zeneiskola tanerői lássák el s ennek fejében a tanintézetek egy minimálisan számított díjat fizessenek a zeneiskola javára. Ugyanily megállapodásra jönné a Dalárdával is. Így biztosítani lehetne a zeneiskola jövedelmét a következő összegeket: az áll. reáliskola fizetne 800 koronát, az ev. ref. gimnázium fizetne 900 koronát, a róm. kath. gimnázium ismét 900 koronát, a polgári leányiskola 600 koronát, az ipari szakiskola 300 koronát, a dalárda pedig 100 koronát. Ezekből a hozzájárulásokból tehát kikerülne 3600 korona.

Ebbez lehetne már most számítani egészen biztos jövedelmül a zeneiskola 70 növendékének havi 6—6 koronás tandíját, összesen 4200 koronát. Még hozzá lehet számítani az igazgatónak és tanároknak kezdő fizetésük 5 percentsjében fizetett nyugdíjilletékét, vagyis 610 koronát. És hozzászámíthatjuk még az iskola hangversenyének bruttóbevételeit is, amit nagyon kevesre becsülve is, 200 koronára tehetünk. Így az iskola jövedelmeinek második csoportja is 5010 koronát ad, amit az előbbi 3600 koronához téve, 8610 koronát kapunk az iskola nyers bevétele gyantán.

Ebből a 8610 koronából lehetne kiképezni azt a zenealapot, ami a tanerők korpótlékát, nyugdíját kiadná a végezetül az iskola önállóságát is eredményezné. Ezt a 8610 koronát az első öt esztendőben mindig félrotéve, illetve az előbbi év hasonló összegéhez további kamatozásra hozzáadva s legalább 4% mellett jövedelmeztetve, már az ötödik esztendő végén 48500 koronát gyűjthetünk. A további öt esztendőben már gondoskodnunk kell az igazgató 300 koronás, a tanárok 800 koronás és a szolga 50 koronás

korpótlékáról, összesen 1150 koronáról. Az iskola 8610 koronára fixrozott jövedelme tehát 7460 koronára csökken s ez kerülne további ismételt kamatozásra. Így is a 10-ik esztendő végén 101 ezer koronán felül állana a zenealap tőkéje. Most az iskola jövedelmét ismét 1150 kor. korpótlékkal csökkentve, 6310 korona kerülne évenkénti kamatozásra s a 15 ik év végén 158 ezer koronát is meghaladna a tőke. Ujabb korpótlékra 1150 koronát adva, 5160 korona maradna kamatozásra s a 20-ik esztendő végén 221 ezer korona volna a tőke. Ekkor az esetleges nyugdíjazásokra és újabb korpótlékra 2160 koronát számítva s az iskola bevételeiből csak 3000 koronát jövedelmeztetve, 286 ezer korona lenne a 25-ik esztendő végén a zenealap. Ekkor esetleges nyugdíjazásokra és újabb korpótlékra az iskola egész jövedelmét odaengedve is, az addigi tőke 348 ezer koronára szaporodnék a 30-ik esztendő végén.

Már most, ha arra gondolunk is, hogy a zeneiskola összes személyzete a 30-ik esztendő végén nyugdíjba lép s korpótlékkal szaporodott teljes fizetésüket kell megadni nyugdíj: akkor is a 31-ik esztendőben 14071 korona kamatból s 8610 korona állandó bevételeiből 22681 korona födözlet áll rendelkezésünkre. Ebből a korpótlékos teljes fizetések 17950 koronányi összegét levonva, marad még 4731 korona a kamatjövödelmeiből is további jövedelmezésére. Így a kamatjövödelmeket évenként 9340 koronával kell apasztani, de ugys az 51-ik esztendőben 500 ezer koronára emelkedik a zenealap tőkéje, aminek 20 ezer koronányi kamatát és a zeneiskola 8610 koronányi állandó jövedelmét már biztosan elegendőnek tarthatjuk az iskola fenntartására.

A város terhe.

Akármi szűken számítottuk is az iskola nyers bevételeit s akármi bőven le is vontunk ezekből az esetleges nyugdíjakra és korpótlékokra, mégis egy tekintélyes tőke-eredményhez jutottunk, mely 50 esztendő múlva Székelyudvarhely szellemi művelődésének egyik lényeges kellékét, a zenei életet önálló anyagi alapokra tudja helyezni. Nem is tettük függővé e tőke képződésének folyamatát semmiféle kivételes, vagy rendkívüli források kiállításától. Pedig nyugodtan számíthatunk volna az iskolák hozzájárulásából is, a zeneiskola házi hangversenyéből is, a zenealap javára rendezendő mulatságok bevételeiből is több összeget. Számíthatunk volna aztán nagyobb százaléku jövedelmezést is s a tőkének értékpapirokban vagy részvényekben való forgatását is gyümölcsösztető módul kijelölhetjük volna, hogy nagyobb eredményekhez gyorsabban hozzájussunk.

De hogy tervünk annál szilárdabb szerkezetű legyen s hogy a pénzgazdálkodás esetlegességei mellett is biztosan elérje az ötven esztendővel előre számított eredményeket: azért vettük számításunk magvával azt a minimális, 8610 koronányi összeget. Ebből a magból is terebélyes fa tud nőni pontos és figyelmes gazdálkodás mellett. És ezt a gazdálkodást, ezt a fogalmi értékű terhet kell vállalnia első sorban a város hatóságának a zeneiskola ügyében. Egyéb terhe, ami esetleg anyagi kihatással is lehetne, csak abból a gondból állhatna elő, hogy a minimálisan 8610 koronára számított ismétlődő jövedelme, illetve a zenealap 30 éven túl való kamatait azon a mértéken túl ne csökkentse, ahogyan a mi tervünk amúgy is tulságosan kijelölte.

Ugyanis, ha a számított 8610 koronánál több jövedelme egyáltalán nem lenne az iskolának, akkor ezt az összeget csak úgy lehet teljesen a zenealap képzésére fordítani, ha a város viseli az iskola fűtésére, világítására, hangszerjavítására, hangjegy-vételére s irodai felszerelésére szükséges költségeket. Évi 3000—3200 koronára becsülhetjük ezeket a kiadásokat s ennyire is a legmaximálisabb számítás mellett. Ennyi volna tehát az a nemcsak fogalmi értékű, hanem anyagilag is ható terhe, amit a városi hatóságnak áldozatul kellene hoznia az iskoláért.

A fentebb kifejtettek után azonban könnyen belátható, hogy ez is csak esetleges terhe volna; függne attól a körülménytől, ha csakugyan nem lenne több bevétele az iskolának az általunk számított legkisebb összegnél. Erre a lehető legrosszabb esetre is számíthatunk kell tervünk realitása érdekében. Éppen azért szükségesnek tartjuk, hogy ezt a föltételes hozzájárulást a város költségvetése évenként megajánlja. Ha nem is lenne szükség a hozzájárulás igénybe vételére, mégis ez a költségvetési felajánlás biztosítékot képezne, a zeneiskola ügyének erős háttérje lenne s az iskola sorának minden esetlegeségtől való megóvását jelentené. A zenei művelődés érdekének erre a nyugalmas biztosságra szükséges

van a ha ezt a város azzal a 3200 koronára fixirozható elvi jelentőségű szavatossággal, tehát nem is tényleges kiadásal megadhatja, akkor nem is szabad kéalekednie ezzel.

Másrészt ennek a föltételes kiadásnak megajánlása is csak 50 esztendőig, vagyis a zenealap kiképződéséig lenne a városi költségvetés terbe. És ha az államot is ez 50 esztendő folyamán igénybe akarjuk venni, evégett sikerrel hivatkozhatunk arra, hogy az állami hozzájárulás ellenében a városi hatóság is kész anyagi teher vállalására a jó ügy érdekében. Annak a 3200 koronául biztosítéknak megajánlása tehát ebből a szempontból, az állami hozzájárulás megnyerésének szempontjából is föltétlenül szükséges.

Ajánlás.

Tekintetes városi Tanács! Előadtuk tervünket, melylyel a város szellemi művelődése új és reményteljes fejlődés útjára juthat. Előadtuk, hogy micsoda nemzeti fontosságú érdekek fűződnek ehhez a fejlődéshez, a hogy városunk társadalmi ezuton mennyi tartalomhoz jutna és mily erős leudület nyerne a nemzeti hivatások magaslatára felé.

Most a magyarság szellemi érdeke fekszik az élele érdekekben. Az az érdek, hogy mi a művelődés intézményeivel hatni tudjunk a szomszéd nemzeti városokra, s ne azok hassanak mireánk külön kulturájukkal. Most ennek a célnak és hivatásnak buzgó feltárása, okos kifejtése, akaraterős hangoztatása bizonyára meg hozza az ügyben szükséges állami segítséget.

Később azonban, ha szellemi művelődésünket szomszédaink lopva beszivárgó hatásainak már odaengedjük, a éppen e hatások keveredése támaszt bennünk szellemi szükségleteket: akkor már csak a szomszédok utánzása, divat kényszerűsége hajt amaz intézmények létesítésére. Ehhez a divathoz pedig hiába kérnök az állam segítségét.

A kulturház és zeneiskola ügyét tehát még most sikerre kell vinni Székelyudvarhelyen. Ha most végbeviszi ez ügy érdekében a városi hatóság a kezdeményezést, alapozás és kivitel fáradságát, akkor országos fontosságú munkát végez vele. Ha azonban mindezt későbbre hagyja, s a messzi jövőre bizza: akkor a jelennel elmulasztja a nemzeti hivatását, s a jövődőt is képtelenné teszi a nemzeti hivatására.

Beállana azonban egy érzékeny társadalmi és gazdasági károsodás is a mulasztás nyomán. Gondoljunk csak arra az esetre, ha majd 50 esztendő múlva a divat kényszerűsége miatt kellene kulturházat és zeneiskolát létesíteni. Az állami segítsé kilátása nélkül, a társadalom és közönség súlyos megadóztatásával kellene ezt végbevennie a jövő nemzedéknek. És feltámadna az a szörnyű vád, hogy mindezt az anyagi veszteséget nem kellene éreznie Udvarhelynek, sőt még kulturális célra félmillió tőkéje is lehetne, ha a mostani városi hatóság jelen tervünk szerint az intézmények létesítését megkezdte volna. Feltámadna az a vád, hogy a jövő nemzedékétől félmilliónyi tőkét pazarolt el a jelen nemzedék, s azon a félmillió fölül a nemzeti hivatás kiszámíthatatlan értékű erkölcsi tőkéjét is.

Mi tudjuk és bizunk benne, hogy a tekintetes tanács és a város képviselőtestülete nem fog rászolgálni a jövő nemzedék vádjaira. Bizunk benne rendületlenül, hogy városunk hatósága a lelkiismeret érzékenységgel gondol tervünk kivitelének fontos hatásaira. Bizunk benne, hogy meghallgatnak minket, s a közjő érdekében itt elmondott eszméinket lelkesültséggel és minden akadályt letipró akarattal diadalra segítik.

Ezzel a nagy bizalommal ajánljuk emlékiratunkat a tekintetes tanács jóakarátába, odaadó figyelmébe és ügybuzgó munkaszeretetébe.

BELFÖLD.

Székelyudvarhely, nov. 30.

Az új adókvetésési ciklus. A jövő 1908. évben kezdődik az új adókvetésési ciklus, amikor tudvalevőleg a következő három évre az adókvetés meg kell ejtenti. A közönség bizonyos idegességgel néz elébe az új kvetésnek. Az adókvetés folytán teljes bizonytalanságban van a tekintetben, miként fog a helyzet alakulni. Állalában azt hiszik, hogy az adókvetés új alapokon fog végbemenni, pedig — illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint — az 1908. évi adókvetés egészen a régi alapokon fog végbemenni, miután ez másképp nem is lehet, mert az új adó-

javaslatok már kellő időre törvényé nem válhatnak. Az 1908. évi adókvetés azonban csak az 1908. évre bir majd hatályal, az 1909. és 1910. évre történő adókvetésállításokat az új adókvetés hatálytalanná fogják és a pénzügyminisztert felhatalmazzák, hogy 1909-ben az új alapon új adókvetés ejtessék meg.

Udvarhely megye a képviselőházban

Interpelláció a főispán ellen.

Nyilatkozzék meg a vármegyére.

Pikáns kis hírral szolgál mai távirati rovatunk. Nem kisebb dologról van benne szó, minthogy egy 48-as udvarhely megyei képviselő, dr. Hinléder Ernő, az oklándi kerület képviselője, a Ház interpellációs könyvébe interpellációt jegyzett be az udvarhely megyei tisztújítás ügyében a így a főispán ellen.

Valóban nem tudjuk a megbomlott világrendnek tulajdonítsuk-e főispánunkat ért ome jogosulatlan támadást, vagy minek? De az kétségtelen megállapítható, hogy a világ, legalább itt nálunk Magyarországon, visszafelé kezd forogni. Uray Imre számmonkéri Kossuth Ferenczről a függetlenségi politikát; az öreg Szappanos kilép a pártból, Farkasházi, Bozók, Molnár Jenő és még egy pár szintén otthagya a függetlenségi pártot, Gyarmathó D. zás nyilatkozik, hogy leteszi mandátumát. És mi ennek dacára em gáncsoljuk őket, mert földolog a lelkiismeret, a hazafias érzés, legfentebb óhajtottuk volna, hogy némelyikük több izléssel hajtsa végre lelke szükségletét és ne leccskéztessen nálánál tehetségben különböket. Mindehhez még hozzátehetők azt is, hogy kilépési idejükét is eltévessztették, amennyiben akkor kellett volna azt megselekedniük, mikor a függetlenségi párt a fennálló törvényes, vagyis ugynevezett hatvanhetes alapon átvette az ország vezetését. Mindezeket azonban mondjuk csak mellesleg jegyezzük meg, mert fő a lelkiismeret, — azonban az ellen már igenis határozott kifogásunk van, hogy valaki benn maradjon a pártban és mint párttag hadakozzék saját kormányának 48-as főispánja ellen, akinek valljuk be őszintén, talán a maudumát is köszönheti és aki legnagyobb mértékben bírja a kormány bizalmát fenn és a nép szeretetét ide lenn. Hát ez az, amit megérteni nem tudunk, mert sehogyan sem tudjuk a kettőt összeegyeztetni.

A mai interpellációra az alapot a közjő megyei tisztújítás szolgáltatta. Bántja az interpelláló képviselő ambícióját, hogy Udvarhely megyében a tisztújításnak minden nagyobb emóció nélkül való lefolyására van kilátás, valamint nem tűrheti, hogy az alispáni állásra a jelölést az ő véleményének kikérése nélkül ejtették meg. Ez az, amiért még a pártfegyelmet is sutba dobja és ez az, amiért kész támadása célzatiú Ugron Ákos főispánt, ki a béke politikáját inaugurálta a vármegyében, választani.

Az okvetetlenkedés emó politikája sajnálatos azinben tünhetik fel Udvarhely megye józanul ítélő közönsége előtt akkor, amikor a hátsó rugók figyelembevételére nélkül, csupán csak azt a tényt konstataálja, melyet a törvényhatósági bizottság október hó 4-ikén tartott jelölő értekezletén leszögezett. Ez értekezleten történt ugyanis, hogy az ott megjelent nyolczvan-kilencven bizottsági tag, egynek kivételével, úgy döntött, hogy alispánnak Damokos Andor drt uja megválassza. És ez értekezleten ez indítvány épp azok részéről jött, kik a vármegye nemzeti küzdelmében vezető szerepet játszottak, akik készek voltak elveiket anyagi áldozat hozásával megpecsételni. És így merül fel a kérdés, hol volt akkor az interpelláló képviselő ur, ki most egy egész vármegye értelmiségével szembe helyezkedett? A fáma szerint akkor a lövétei erdővásárt bonyolította le.

Szóval, a vármegye értelmisége egyhangulag megállapodott abban, hogy nem akar rekriminálni s a tisztviselőknak az imént lezajlott nemzeti küzdelmben kifogásolt magatartását, — mely egyébiránt a törvényhatósági bizottság többségének gyengése folytán állott elő — nem akarja most utólagosan büntetni akkor, amidőn a mult tanulságai bőséges garanciát nyújtanak a jövőre.

Az interpelláló képviselő úr támadásának éle könnyen érthető okokból az alispán személye ellen volt intézve, kirol most a ház ülésében is bizonyára elmondotta mindazon kifogásait, melyeket már egy s más hírlapban közreadott. És a szörnyűsége bűn egy ezelőtt öt évvel lejártatott fegyelmi ügy, melyért az alispán elvett büntetését és a melynek odiuma alól a megye törvényhatósága őt teljesen szalválta, mit tennie anny-

val is lokább kellett, mivel az személyi hajtsa volt ellene és melyből Hédeváry miniszterelnök utasítáására és a főispáni elleneszen és szigor daczára sem tudtak semmi olyant kikaparni, — noha est tenniök volt hóvagyuk, — mely az alispánt becstelétben távolról is érintette volna. Ez akták tartalma köztudomásu a szokot Ugron Ákos főispán, miután áttanulmányozta, a belügyminiszterhez felterjesztette, — tehát a legilletékesebb faktorok is tudomással bírnak erről a jelenlegi személyi hajzában sokszor emlegetett fegyelmi úgyról.

Udvarhely vármegye törvényhatósági bizottsága tudatában volt annak, hogy milyen intencziókkal került e befejezett fegyelmi ügy forgalomba. Tudatában van annak, hogy Udvarhely vármegye közigazgatása, mióta annak élén Damokos Andor van, mintaszerű, és végül tudatában van annak, hogy harczrakész embereket nem úgy képzünk jövőre, ha büntetünk, de ha fátyolt borítunk a multra és a bosszuallás kétélű fegyvere helyett a szeretetnek melegével karoljuk fel és támogatjuk azokat az embereket, kik tudásukkal, ambíciójukkal, ügyezetetükkel kívánják a vármegyét szolgálai. Ebben leli magyarázatát Ugron Ákos főispánok a jelenlegi tisztviselőkar mellett való állásfoglalása, és innen van a jelölő értekezletnek egyhangu megállapodása.

És amikor a törvényhatósági bizottság ilyen értelemben döntött, akkor elő áll Hinléder Fels Ernő dr országos képviselő s miután harmadmagával nincsen megelégedve a helyzettel, azzal a békével, mely korszakos alkotásokra enged kilátást ebben a vármegyében — támadó cikksorozatokat után ma végre az ügyet bevitte a parlamentbe is.

Udvarhely megyében a régen óhajtott csendet és békét Ugron Ákos megtörtentette. És elszomorító jelenség most, hogy egy idevaló képviselőnek a vágyát képezi, hogy ez a csend megzavartassék és ebben merítse ki képviselői tevénségét, akkor, amidőn a horvátok nemzetiségi, Polónyi-Lengyel töredék személyi okokból döngetik a parlamentben a magyar államiság fennállásának kapuját. Végtelen elszomorító látvány, vigasztalan jelenség. Nem ebben látjuk ki merítve azt a bizalmat, melyet a választóközönség a képviselőjére ruházott és ugyancsak nem akkor, amidőn szükséges, hogy a mai rendszer támogatói önzetlenül és akként tartssanak össze, hogy az országot ne hogy ismét válság elé állítsák, mikor a nemzet békés munkára áhítozik. Ne apró-cseprő személyi motívumokból eredő torzsalkodásokkal, a valóságok nem megfelelő adatokból összeállított támadásokkal szerepeljenek a parlamentben, amidőn az országnak minden percz drága.

A mai interpellációval, úgy véljük, Hinléder F. Ernő képviselő lehetelenné tette magát Udvarhely megyében. A megyei közéletben eddig sem szerepelt, ezután pedig nem szerepelhet, mivel képtelenséggel határos, hogy a 48-as főispán ellen intézett durva támadásai után, a háta mögött levő 3—4 emberen kívül akadjon ember, ki őt meghallgatja, mivel Luczifer jóvoltából emlékező tehetősége van az embereknek és az majd akkor fog beharagogni a tevékenységükbe, amidőn csendesség van a parlamentben, ellenben a politikai harczok, a választási küzdelmek keretében, a jó vidékre vannak áthelyezve.

Udvarhely megye törvényhatósági bizottságának e támadás után pedig kötelessége, hogy felemelje a tiltakozó szavát s e héten tartandó közgyűlésében bizalmáról biztosítsa úgy a megye fő-, valamint alispánját.

És mindenesetre csattanó válasz lesz a mai interpellációra. Dr.

HIREK.

Székelyudvarhely, decs. 1.

Jönnek Amerikából.

Nap-nap után jön Fiuméből az értesítés, hogy százával özönlik haza Amerikából a kivándorolt magyarság. Amerikában gazdasági válság van, óriási munkahiány állott be, a bevándoroltakat ezrével bocsátják el, vége az Eldoradónak, a csalódott emberek megtörve, szegényen érkeznek haza.

A kormány buzgó gondoskodásban részesíti a hazatérőket, jegyzéket ad mindjárt Fiumében azokról a helyekről, a hol munkásokat keresnek, hogy ne járjon sarkukban a nyomor, a mely az új világból haza üldözte őket. A kormány a hazatérő munkások fogadására Lekky István miniszteri osztálytanácsost küldötte ki Fiumébe, kinek jelentésére a földmívelésügyi miniszter az ország összes gazdasági

tudósított, nagyobb birtokosságait táviratilag megkereste, munkásságuk biztosságára hiva föl.

A miniszter táviratai Udvarhelyvármegye birtokosaihoz, nagyobb ipari vállalatához e bétén érkeztek meg és azok alapján felhívjuk az érdeklődőket, hogy ha akár ipari, akár gazdasági munkásra van szükségük, azt akár a Gazdasági együlethez, akár pedig a miniszterium munkásügyi osztályához jelentsek be. A községi előljárókat pedig kérjük, hogy a kivándorlásra még mindig hajlandó néppel az Amerikai gazdasági változatot és a nyomába járó vesélyt ismertessék meg, hogy így a további kivándorlásnak eleje vételessék.

A közvélemény szervezése.

Jelentés a Székely Társaság üléséről.

— Saját tudósítónktól. —

A székelyudvarhelyi Székely Társaság múlt vasárnap, november 24-ikéi tartalmas és nagy jelentőségű gyűlést tartott. A megyeháza kistermében kellett volna lefolytania az ülésnek, azonban az érdeklődők oly dicsőre méltó nagy számban jelentek meg, hogy a hirdetett helyiségben elférni nem tudtak, hanem az Iparoskör nagyszobájába kellett átvonulniuk.

Itt *Mátéffy Domokos* elnök az ülést megnyitván, lelkes szavakkal üdvözölte a megjelenteket s előterjesztett több rendbeli átiratot, mely a marosvásárhelyi Székely társaságtól és iparkamarától érkezett. Az előterjesztéseket a közgyűlés tudomásul vette.

Ezután az elnök javaslatot tett, hogy a társaság a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmával irányítsa rá a közönség vásárló kedvét a honi ipar termékeire. Evégett egy kiállítás, vagy bazárjélt kellene ideiglenesen összehozni s itt a karácsonyi alkalomra szükséges tárgyakat és árukat össze lehetne halmozni. Nagy utánajárással való részletességgel fel is olvasta az elnök, hogy a legkülönbözőbb árukat és ipartermékeket melyik hazai vállalat állítja elő. Ez az ismertetés is fölerősítette az utmutatás jelentőségével s ha a hozzáfűződő javaslat talán most hamarosan nem is valósulhat meg, mégis a hallgatók nagyszámában érdeklődést és önbizalmat tudott kelteni a hazai ipar változatosságára törd, reményteljes képességei iránt. Magát a javaslatot is különben elismeréssel fogadta az ülés; csak az idő rövidségét emlegették fel oly akadályul, ami miatt a megvalósítást nehéz lesz végbevitni. Rábizták tehát az elnökségre, hogy a helybeli kereskedőkkel és iparosokkal lépjen érintkezésbe s kísérelje meg a terv keresztülvitelét.

Az ülés további folyamán *Dr. Paál Árpád* titkár adott elő három javaslatot.

Az első arról szólt, hogy a társaság a gyermekvédelmi intézmények praktikusabb és népnevelő hatású kifejlesztése iránt tegyen fölterjesztést a közigazgatási bizottsághoz, illetve ezután a belügyminiszterhez. A gyermekmenhelyek mostani szervezetében ugyanis az árva és elhagyott gyermekeknek szülőföldjét is elveszik, idegen falukba adják őket nevelésre. Mikor aztán a gyermek 15 éves kora betelével kilép a menhely kötelékéből, akkor nevelése helyén is, szülőföldjén is idegen érzésekkel, laza társadalmi felfogásokkal s gyöngye kötelességérzettel fog viselkedni minden iránt. Így a gyermekvédelem mostani szervezete ebből a megéből is elvonja a jövő nemzedék megbízhatóságát, erkölcsi erejét s káros hatásaiban föler a kivándorlás miatt való veszteséggel. Ezen tehát segíteni kell; még pedig úgy, hogy a gyermekvédelmet a gyermekek otthonában s a gyermekek eddigi környezetében kell megvalósítani. A gyermek szegény rokonsága bizonyára több szeretettel és gondallal tudja végezni az ő ápolását, ha az államtól azt a gondozási díjakat megkaphatja, amit most a gyermekek idegen eltartóinak fizetnek. Ebből az indokból szükséges még az is, hogy a megye területén is létesüljön egy gyermek-internátus.

A javaslat értelmében elhatározta a társaság, hogy a gyermekek ideháza való hagyásáért, illetve a gyermek-internátusért feliratot intéz. Együttal ezzel kapcsolatban azt is elhatározta, hogy a városi iskolások által kezdeményezett napközi otthon ügyét is megsürgeti a tanácsnál.

A titkár második javaslata a székelyudvarhelyi szövőgyár ügyére vonatkozott. Kifejtette, hogy a szövőgyár létesítéseért 200 ezer korona tőkét mozgósítana *Barcsay és Társai* cég, ha a kereskedelemügyi miniszterium a kezdeti nehézségei leküzdésére 10 éven keresztül évi 20–20 ezer korona állami segítséget adna. A miniszterium azonban a cég ez irányú kérését már két ízben visszautasította. Ez előzmények után rámutatott az elnök, hogy jelen esetben nem egyéni érdekesítésről van szó, hanem közérdekre kiható fontos kérdésről. A gyári üzem létesítése által ugyanis a megye népének szövőben való háziipara kapna szervezetet s így 10 ezer háziiparos jutna állandó foglalkozáshoz. Azonkívül a gyári üzemben nem egy idegen tőke, nem egy külvilágból jövő és odaki visszafolyó vállalkozói kedv, hanem önálló hazai tőke jutna lendülethez. Gazdasági önállóságunk felé csak az ilyen magunk umbéréseiből való vállalkozásokkal törekedhetünk. Itt tehát ilyen törekvésekre mindannyunk jó példa

mutatkozik, ezt a polgárság csak a közérdek előbbrevitelének és pártolásra méltó buzgósnak tekintheti. Ezek alapján javasolta a titkár, hogy a társaság mondja ki a cég törekvésének meleg pártolását s az országos közvélemény pártolásának megszervezéséért írjon át a marosvásárhelyi és budapesti székely-társaságokhoz is.

Ez a javaslat élénk hatást tett a jelenlévőkre s ennek visszhangjaként *Solyomossy Endre* erőteljes szavakkal adott kifejezést annak, hogy az állami iparpártolás minékünk csak alamszínakat juttatott mindíg, de valamire való segítséget sohasem akar adni. Immár ideje, hogy e mellőzés ellen Székelyudvarhely közvéleménye megszólaljon. Hasonló tartalmu felszólalással pártolta a javaslatot *Dereky Antal* s nagy helyeslések közt magáévá tette azt az ülés is.

Ezután még egy köznevelődési ház és zenekola létesítése iránt terjesztett elő apróra kidolgozott tervet *Dr. Paál Árpád* titkár. A városi tanács-hoz szóló emlékirat alakjában olvasta fel ezt a társaság előtt, melynek minden tagja nagy egyetelműséggel, helyesléssel és tapsolással fogadta az előadó fejtegetéseit. Mai napunk első helyén közöljük az illető emlékiratot, melynek kidolgozásáért a titkár jegyzőkönyvi köszönetben is részesült s amelynek ezer példányban való kinyomtatását is terjesztését is elhatározta a társaság.

Ezzel véget ért az ülés, mely élénk tanúságot tett amellett, hogy a Székely Társaság a helyi közvélemény egészséges kiformalódásának egyik leg-hivatottabb szerve.

Törvényhatósági közgyűlés. Udvarhelyvármegye f. évi 3-ik rendes közgyűlést december hó 7-ikén, szombaton délelőtt 9 órakor tartja meg. A közgyűlés meghívóval egyidejűleg szétküldött tárgyszorozattal hivatalos előterjesztéseket, választásokat, községi ügyeket, átiratokat, kérvényeket ölel fel 168 pont alatt.

Kitüntetés. A király *Dorner Béla* gazdasági intézőnek, a székelyakció udvarhelyvármegyei vezetőjének, a közszolgálat terén szerzett érdemei elismeréséül a Koronás arany érdemkeresztet adományozta. *Dorner Béla* Udvarhelyvármegye gazdasági közönsége érdekében kifejtett nemes buzgalmával általános elismerést vívott ki és ezen buzgalom méltányolja most a legfelsőbb helyről jött kitüntetés. *Dorner Béla* azon név é alatt, melyet a vármegyében már eltöltött, maradandó sikereket ért el gazdasági terén, s falusi gazdáink számtalan esetben neki köszönhetik előrehaladásukat, boldogulásukat, mivel érdekükben úgy az anyagiak, s így az intenzív gazdálkodás, mint a szellemiek terén hathatósan munkált, s működésének fényes bizonyítékát képezik a megalakult és virágzó gazdakörök, tejszövetkezetek, legelőfeljavítási munkálatok stb. stb.

Közig. kinevezés. *Ugron Ákos* főispán, *Szentkirályi Andor* végzett joghallgatót közigazgatási gyakorlónak kinevezte.

Árpád-ünnepély. Az ev. ref. kollegium ifjúsági Petőfi önképzőkör, mint jeleztük, ma délután 5 órakor az intézet tornacsarnokában Árpád-ünnepélyt rendez. A rendezőség a kibocsátott meghívón a következők műsort közli: 1. *Carmen Sylva*, *Ivanovics Ivántól*; előadja az ifj. zenekar. 2. *Ezer év*, alkalmi költemény *Gagyí Jenőtől*; szavalja *Pálffy László* VII. o. t. 3. *Rege a csoda szarvasról*, *Arany—Stojanovic*; előadja az ifj. gyermekkar. 4. *Emlékbeszéd*, írta *Kiss Ferenc* VIII. o. t.; előadja *Horváth József* VIII. o. t. 5. *Dalár induló*, *Huber Károlytól*; előadja az ifj. énekhar. 6. *Részlet Vörösmarty: Árpád ebredéséből*, előadják: *Nemes Imre* VIII. o. t. (*Árpád*), *Gönczi László* VII. o. t. (költő). 7. *Induló*, előadja az ifj. zenekar. — Az önképzőköri pályaművek jutalmazására létesített alap gyarapítására önkéntes adományokat köszönettel fogad a rendezőség.

Köszönetnyilvánítás. A következő sorok közlésére kerestünk föl *Ugron Gáspár* urnak a vármegyei muzeum részére ajándékozott következő tárgyakért: 1 drb 1747. béli kardért, 6 drb (118 forint 30 pengó krajczár értékű) *Kossuth bankoért* és 1 drb *Mária Terézia* féle 15 kros rézpénzért, az egylet nevében hálás köszönetet mondok. *Molnár Károly*, muz. igazg.

Szent Antal-estély. A helyi szent Antal-társaság idéni első estélyét december 8-án este 7 órakor a róm. kath. főgimnázium tornacsarnokában tartja meg a következő műsorról: 1. Ének szent Antalhoz előadja *Scabó Antal*, róm. kath. kántor. 2. Megnyitó beszédet tart gróf *Mikes János*, főesperes-plebánus. 3. *Melodráma*; szavalja *Nosz Ilonka*, zongorán kíséri *Fröhlich Ottóné*. 4. Szabadelődést tart *Orbán János*, székelykereszturi róm. kath. plebánus. 5. Zongorán játszik *Fröhlich Ottóné*. 6. Szaval *Balint József*, VIII. o. tan. 7. Ének, „Oh áldott szűz Anyánk“, énekli *Scabó Antal*.

A Nőegylet tea-estélyének előkészületeit a lelkes rendező-bizottság már befejezte. Az előzetes gyűjtés szép eredménnyel járt s az estélyen terítőlányok, sátrakkban áruó asszonyok névsora is össze van már állítva. Az estély e hét szombatján lesz a Budapest-szálló nagyszobájában, melyet gondos női kezek ez alkalomra paradicsommá változtatnak át. A belépti díjat, valamint a kiszolgálandó ételek és italok árát a rendezőség minimálisan szabta, hogy ezáltal lehetővé tegye a közönség megjelenését, mely bizonyára élni fog az alkalommal, hogy mulatozásközben rója le emberbaráti adóját a szegények és árvák irányában.

Kinevezés. A marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke *Szabó Ignác* ügyvédjelölt, végzett joghallgatót a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakorlónak nevezte ki.

Az alispánok vasuti bérleti jegye. A kereskedelmi miniszter némi kedvezéssel lepte meg az alispánokat. Elrendelte ugyanis, hogy a jövő évtől kezdve az alispánok is kapják meg az államvasutak azon bérletjegyét, melyet eddig csupán a főispánok kaptak évi száz korona kifizetése mellett. Az alispánokat eddig az a kedvezmény illette meg az államvasutakon, mely minden köztisztviselőt megillet, hogy t. i. féláron utazhattak. Újévtől kezdve azonban már joguk lesz az említett díjért bérleti jegyhez.

Korcsolyaegyleti gyűlés. A korcsolyázóegyesület ma délután 3 órakor a megyeház kistermében tartja rendes közgyűlését. Ezt megelőzőleg a választmány ülészik.

Az ipari munkások szabad lyceumán az ingyenes előadással múlt vasárnap kezdődtek meg. Az első előadást *Dereki Antal* tartotta „*Szociális-mus a magyar társadalomban*“ című tételről. Megelőzőleg azonban a Magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyelének helyi vezetősége adta át *Solyomossy Endrének* a tiszteletbeli tagaságáról szóló oklevelét, mely alkalommal az egylet védnökeit meleg óvatiban részesítette.

A székelykereszturi Székelytársaság

Ugron Zoltán elnöke mellett tartott üléséből, mint nekünk írják, átiratot intézett a Marosvásárhelyi Székely Szövetséghez, mint a székelytársaságok központjához. Az átirat állást foglal a nemzeti-agitációk ellen, elítéli azt, aki a nemzetiségről szóló törvénynek olyan értelmezést ad, mintha az feljogosítana államot alkotni az államban. Az átirat után felhívja a figyelmet a következő kérdések tanulmányozására: 1. Adatokot gyűjteni az iránt, hogy a nyugdíjazott nemzeti tisztviselők, nyugdíjban vonulásuk óta nem fejtenek-e ki olyan működést, amely a nemzeti államot sérti? 2. A nemzeti ség papok, tanítók és jegyzők államsegélye milyen hatást gyakorolt a magyar állam szempontjából? 3. Az egyesületi életnek és részvénytársaságoknak milyen hatása van nemzeti szupermáciánkra? 4. Helyes-e nyilvánossági joggal felruházni idegen tan nyelvű iskolákat? 5. A gyakorlati élet megkivánja-e, hogy idegen nyelven vezetett kereskedelmi könyvek stb. kedvezményben legyenek részesíthetők.

Iparosok fillérestélya. A Polgári önk. és segélyező-egylet decz. 3-án rendezendő fillérestélyének műsora a következő: Szabad előadást tart *Burger Arthur* tanár. Szaval *Bagó Mariska*. Zeneköltés, előadják *Molnár Géza* és *Felberth Gusztáv*. Melodráma, előadja *Florian Margit*. Magánének, előadja *Bartos Teréz*. — Az estély rendezői: *Sándor Juliska*, *Vladár Rózsika*, *Hermann Endre* és *Válenstik Jenő*. Az elnökség ez uton értesíti a közönséget, hogy az eddigi hétfői naptól eltérőleg, az estélyek keddi napu tartatnak meg.

Kivonat a m. hiv. lapból. Állati betegségek: Junhuilo megszűnt Rava községben. — Sertésvesz megszűnt Zetelaka és Gyepes községben, valamint Székelyudvarhely városban. — Veszettség fellepott szorványosan az ebek között Homoródszentpál községben. — Veszettség megszűnt Szentgyeházfalva községben. — Sertésorbancz fellepott szorványosan Bögöz és Felsőboldogfalva községben. — Sertésorbancz megszűnt Szentdemeter és Magyarandrástfalva községben. — Bivalyvesz fellepott szorványosan Karácsonyfalva községben. — Bivalyvesz megszűnt Oklánd községben. — Lőrükör megszűnt Firtosmartonos községben. — Lép fene megszűnt Vargya községben. — Oklándon f. hó 22-én a Templom-utcában 25 drb 9 m. revolver töltény találtatott, igazolt tulajdonosa az oklándi főszolgabírótól atveheti. — Siménfalván egy drb piros pej jegynélküli kancza ló, november 7-én felfogatott. Tulajdonosa ott átvetheti. — Patre Lujó nagyalambfalvi lakosnak f. hó 19-én a bögözi határban az uton 1 drb 2 éves ökörtinó elveszett. Különös ismertető jele: a szarva szétálló.

előkészületeit. Az előzetes stélyen terítő sora is össze batján lesz a gondos nő toztatnak át. dő ételek és szaba, hogy elenését, mely mulatozás szegények és

ítélőtábla tt joghallgá- bebe díjtalan

jegye. A el lepte meg a jövő év- g az állam- csupán a fő- e mellett. Az tte meg az döt megillet, ezde azon- leti jegyhez. korcsolyázó- ház kister- ogelőzőleg a

lyceumán döttek meg. "Socoidis- telről. Meg- sok rokkant lta át Soly- ól szóló ok- nökét meleg

rtársaság t üléséből, Marosvásár- relytársasá- a nemzeti- mzetiségéről mintha az . Az átirat ó kérdések az íránt, elők, nyug- lyan műkö- A nemzeti- lye milyen ntjából? 3. goknak mi- ra? 4. He- legen tan- megkiván- preskedelmi szesíthetők.

iri önk. és írestélyének art Burger ekkeltős, elő- Melodráma, adja Bartos liska, Fla- isk Jenő. Az , hogy az keddi napou

ti betegség- — Sertés- dzégeken, Vesztaés noródszent- Szentegy- z fellépett községek- lemeter és ltyvész fol- ségben. — eu. — Ló- ju. — Lép- kládon f. m. revolu- sa az ok- falván egy ember 7-én Petre Lajos bogózi ha- szított. Kú

Egyházmegyei közgyűlés. Az udvarhelyi ref. egyházmegye nov. 27-én tartotta az évi rendes közgyűlést. A gyűlés Vajda Ferenc esperes imá- jával kezdődött, s a megnyitó beszédet is szintén ő mondta. Beszédében az egyházmegyeiek feladatáról olvasta fel, mely nem más, mint a csendes, rajtalan munka, az egyházi élet fejlesztése és a magyar nemzeti állam megerősítése. Névsor olvastatva ki- ünt, hogy a gyűlésre igen nagy számban jelentek meg a tagok, különösen a papok. Az egyes bizottságok ki- küldése után, Koszorus István alsósófalvi papot ke- beleztek be az egyházmegyébe. A tárgysorozat meg- állapításán, annak értelmében elősorban az egyes választásokot ejtették meg. Az adóügyi bizottságba beválasztották: Vajda Ferenc esperest. Bíró Sán- dor, a tanügyi előadói állásról lemondván, helyébe megválasztották Csutak István, mátyásfalvi lelkész. Egyházmegyei tanácsosok lettek: Jakab Albert, Bíró Áron, Bedő András, Menyhárt András, Bacsó Lajos és Csutak István, az egyházi részről; Dr. Nagy Samu, dr. Ráczkői Samu, dr. Solymossy Lajos, Gönczi Lajos, Molnár Károly, Bíró Sándor világi részről. A közigazgatási és fegyelmi bíróságba be- választották: Jakab Albert, Mester János, Kovács István, Menyhárt András és Kádár Dániel lelkészeket; továbbá: Dr. Damokos Andor, dr. Solymossy Lajos, Solymossy Endre, dr. Nagy Samu, dr. Ráczkői Samu világi egyéneket. A két főgondnok, esperes és jegyző hivatalból tagjai egy a tanácsnak, mint a bíróságnak. Ezután az egyes jelentéseket tárgyalták le elsősorban az esperes Vajda Ferenc tette meg évi jelentését. Daczára, hogy négy hónapja annak, hogy elfoglalta az esperesi székét, jelentésében mégis apró részletezéssel kiterjedett az egyházmegyei élet minden mozzanatára. A jelentés szerint, az egyes egyházközségekben rend és békeség van, kivéve Parajdot, melynek anyagi ügyei nagyon ziláltak. A főjegyző jelentését Csia Kálmán hozzászólása után, szintén tudomásul vették; ugy szintén a számvevő és tanügyi előadó jelentését is. A süktői egyházköz- ség Bod Károly ny. tanár, ref. lelkész híván meg papjának, — a közgyűlés a választást végleg me- gerősítette. Az egyes egyházközségek költségvetésének a megerősítésével az egyházmegyei tanácsot bízták meg. Ezen kívül még volt több apró ügy, úgy hogy a tárgyalás délután végződött be csupán. Közgyűlés végével lelkészi értekezlet volt.

A Gazdasági egyesület a drágaság ellen. Mint jelentették, a kormány a drágaság csökkenté- sének tanulmányozására és jelentéstételre hívta fel a törvényhatóságok első tisztviselőit. E rendelet alapján Damokos Andor alispán megkeresete a Gaz- dasági egyesület javaslatával az előadott darabokról. A Gazdasági egyesület pönteken tartott értekezletéből a drágaság csökkentésére a következő javaslatot tette: 1. Az élelmiszeri cikkek szállítása tarifa kedvezményekkel előmozdítandó. 2. Az ipartörvény oly módoon volna módosítandó, hogy a törvényhatóság jogot nyerne a bus, kenyér árának próbavágtatás, illetve áutés utján való szabályozására. 3. A közlelmiszeri és fogyasztási cikkek megdrágítását célzó kártelek hivatal- ból való üldözése. 4. A fogyasztási szövetkezetek legnagyobb mérvű támogatása áruhatási szabadsá- guknak törvénnyel való biztosítása. 5. A közegészsé- ségügyi szempontok szemmel tartása mellett a le- vágott állatok húsának bármely mennyiségben a fogyasztási piacokra való bevitelének engedélyezése, illetve kedvezményezése. 6. A hazai munkás elem egész évi elfoglaltatását biztosító intézmények léte- sítése, ezzel a munkás kéznek hazai termelés részére való biztosítása és a kivándorlás csökkentése.

Városi települési szabályrendelet. Székelyudvarhely város tanácsa régen érzett hiányon segített a települési szabályrendelet elkészítésével. E szabályrendelet, melyet a képviselőtestület a m. hé- ten tartott közgyűlésében tárgyalta és elfogadott — több rendelkezésben a következő. Minden idegen közlelmiszeri ügyet magyar állampolgár, aki Székely- udvarhely rend. tanácsu város területén telepedni szándékozik, köteles ezen szándékát a városi rendőr- kapitányságnál szóval vagy írásban bejelenteni és a városi tanácsotól települési igazolványt szerezni. Minden települő köteles települési szándékának bejelentése al- kalmával a városi rendőrkapitányság felhívására illető- ségi helyétől, illetőségi, előbbi lakhelyétől erkölcsi bizo- nyítványt bemutatni és vagyoni, illetve kereseti vi- szonyait is igazolni. Mindazok, akik hivataluk vagy állásuk után járó fizetésüktől, illetőleg nyugdíjuktól közlelmiszeri adót nem fizetnek, ha csak cselédek után fizetett I. oszt. kereseti adó alapján vannak közlelmiszeri adóval megterhelve, továbbá mindazon 16 éven alóli kereskedő és iparosok, cselédek, tanulóok, akik a városban közlelmiszeri adó alapját képező állami adóval nincsenek megterhelve, közmunkát nem teljesí- tenek, a települési szándék bejelentésére nem köte- lesek s a települők nyilvántartásában sem vezetendők be mindaddig, míg valamely czímen közlelmiszeri adó alapját képező állami adóval meg nem rovatnak, illetve mint egyenes adót nem fizetők közlelmiszeri kötelezettséggé nem válnak. A város kötelelésébe való fölvetélt a következő díjak fizetendők: 1. Napszá- mosok, napszámos nők, a városi rendőrlégénység és szolgaszmeélyzet tagjai 6 kor. 2. Ipari és gyári munkások, munkások, kofák, fuvarosok, bortón-

örök, hivatalosok, altisztek, bábák 12 kor. 3. Iparosok, iparosnők, munkavezetők, pallérok, keres- kedősegédek, tanítók, tanítónők, továbbá hivatalno- kok, köz- és magán tisztviselők, nyugdíjasok, kiknek évi fizetése vagy nyugdíja 1600 koronát meg nem haladja 20 kor. 4. Szatócok, úgyonők, üzérek, üzletvezetők, bérlők, kik évenként 3000 koronánál kisebb bért fizetnek, továbbá hivatalnokok, köz- és magántisztviselők, lelkészek, tanárok, katonatisztek, stb és végül a nyugdíjasok, kiknek évi fizetése vagy nyugdíja 1600 koronán felül van, de 3000 koronát meg nem haladja, 40 kor. 5. Fogadóok, korlátlan kimerők, bérlők kik évi 3000 koronánál magasabb bért fizetnek, írók, művészek, továbbá hivatalnokok, köz- és magán tisztviselők, lelkészek, katonatisztek stb és végül a nyugdíjasok, kiknek évi fizetése vagy nyugdíja a 3000 koronát meghaladja, 80 kor. 6. Úgyvédek, orvosok, közjegyzők, magán mérnökök, gyógyszerészek, kereskedők, földbirtokosok, vendég- lősök, magánok, 100 kor. 7. Kávéház, szálloda és nagyobb vendéglő, étterem tulajdosok 160 kor. 8. Tőkepenészek, gyárosok, nagyiparosok, nagykeres- kedők, nagyvállalkozók 200 kor. Az egyének felvételi díja, akiknek állása, foglalkozása az 1-8 pont alatt nincs felsorolva, azon összegben állapítandó meg, amely a felleveendővel hasonló körülmények kö- zött levő egyénekre az 1-8 pontban meg van bá- tározva. A felvételi díjak közigazgatási végrehajtás terhe alatt a végbírázatot bebesitéstől számított 30 nap alatt fizetendők a városi pénztárba.

Színházi hét.

Szini évadunk utolsó hetéről írunk. Lezárulnak a mai nappal szini muzsák hajlékának ajtói, hogy ilyen célra majd csak egy hosszú fél év multával nyíljanak fel. A hat hétre terjedő színházi szezon- nal, úgy véljük, színészeink meg lehetnek elégedve, mivel az a meleg pártfogás, érdeklődés, egyik-másik jó erőnek formális ünneplése, a napról-napra fásuló vidéki közönségnél szokatlan jelenség. Ha így vissza- pillantást teszünk az előadott darabokra, az ensemb- lere, konstátálni vagyunk kénytelenek, hogy az nem állott egyenes arányban a közönség pártfogásával, nem pedig azért, mivel az előadott darabok tul- nyomó része ismételt lejáratott darab volt (és en- nek a városnak színházlátogató közönsége csak egy); az ensemble pedig igen sok esetben dőcögött, noha ismételt konstátálhatjuk, hogy a társulat több jó erővel rendelkezik és így a dolog ezen ága érthet- tetlen. Viszont készséggel ismerjük el, hogy egy néhány teljesen művészi színvonalon álló előadásban volt részünk.

Az utolsó hét első előadásaként *Nebánt virág* operette ment, *Balla Marika* jutalomjátékában. A kedves szubrett esélyére a közönség zufofólásig meg- töltötte a házat és virággal, tapsal valósággal ünne- pelte a bájos színésznőt. — Hétfőn *Rónai Imre* és *Somogyi Károly* jutalomjátéka volt, amidőn *Berger Zsiga*, a ligeti színház kasza-darabja került szí- nre. A darab kasza-darabnak itt csak annyiban vált be, hogy a kasza az este megtelt a két kedves jutalmazandó tapsban is részesült bőven, másként azonban a gyarló darabban csak az uyított vigaszt, hogy annak szomoru voltát a jutalmazandók is el- ismerték. — Kedden *Nincs elválni valója?* francia bőhozat volt műsoron. Az igazgató dicséretre legyen mondva, hogy a színlapra kiíratta, hogy intim elő- adás s akik mégis jelen voltak, azok a prudériával leszámoltak, amire szükégy is volt, mivel ha- sonló disznóságot még nem vittek színpadra. *Fodor Oszkár* a fiatal férj szerepében igen kiváló alakítást nyújtott. Az asszony szerepét *Halassy Marika* adták ki s így történt, hogy a szereposztó ezen izléletlensége ellen, minden épkezlábu ember jóérzése fellázadt. Igen jó volt *Rónai* és *Somogyi*, valamint *Halassy Vanda* a Zézé szerepében. A közönség, a jelenvolt holgyekkel együtt igen jól mulatott az egyébként szellemes darabon.

Szerdán, *Fodor Oszkár* jutalomjátékául *Bacca- rat* szíamú ment szép, disztigvált közönség előtt. *Fodor Oszkár* (Róbert) nem volt kellőleg disznóval, minek magyarázatát betegsége adja. *Halassy Marika* a Helén szerepében exallált és művészi játékáért uyilt színen is tapsot kapott. Igen jó volt *Peterdy* a báró szerepében. — Csütörtökön *A bolond* volt műsoron, mint *Ferenczy József* jutalomjátéka. *Ferenczy* (Déli) szép éneket produkált, kellemes, tiszta baritonja méltán érdemelte ki a tetszényilvánítást. *Halassy Béla* a Bimbó, *Balla Marika* a Bimbilla szerepében sok melegséget hoztak a színpadra. — Pénteken zónaladában a *Suhancz* ment, míg tegnap este *Sipos Zoltán* volt jutalomjátéka, mikor a *Kis mama* vigjátékot adták.

Ma, vasárnap, *Peterdy Sándor*nak lesz jutalom- játéka és egyszermind bucsú-előadás is. Ez alkalom- mal *Gábor Áron* kerül szí- nre. — A társulat tőlünk Marosvásárhelyre megy, hol, kívánjuk, szintén abban a meleg pártfogásban legyen része, melyet itt elhagy.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság Székelyudvarhelyt a fő-, székely- kereszturni- és az oklándi főintézeteknél kölcsö-

nöket ad váltókra, biztosíték mellett folyószámlára 8%, jelzálogos kötelezvényekre 7% kamattal mel- lett. Azonkivül lejáratonkiut folyószámlákuál 1/4 évenként 1% (ezertóli) legkieb- b összegű 20 fill. díjat számít a további intézkedésig. Székelyudvar- hely, 1907. november hó 27. Az Igazgatóság.

TÁVIRATOK.

Budapest, november 30.
(Érk. d. u. 3 ó.)

Országgyűlés.

A képviselőház ma Návay elnökletével ülészetet, melyen Jankovich Marcell függet- lenségi párt nevében határozati javaslatot ter- jesztett be, mely szerint a Ház a bank kérdés ügyének előkészítése czéljából huszonegy tagu parlamenti bizottságot küldjön ki.

Ülés további során Sándor Pál szólalt fel, rendkívül ülesen támadva a kormányt és függetlenségi pártot.

Szerinte ilyen hitvány kiegyezést még egy kormány sem terjesztett be. Ez a függetlenségi párt halálát jelenti.

Folytonos ellenmondás és nagy zaj között kritizálta a kiegyezést, mely ellen teljes erőből küzdeni fog.

Az udvarhelymegyei tisztújítás a Házban.

Interpellációs könyvbe Hinléder Ernő, udvarhelymegyei állapotok tárgyában inter- pellációt jegyzett be, melyre 3 óra után kerül sor.

A Polónyi-Lengyel komédia.

A budapesti büntető bíróság ma délben meg- kezdette a Polónyi-Lengyel-féle szenzációs sajtóper tárgyalását, óriási érdeklődés mellett. A tárgyalás elején Lengyel védője kérte meg- állapítani, hogy az egész följelentés elavult, mert a tanu-vallomások tartalma hetek előtt nyilván- osságra került. Ezen előterjesztés felett nagy vita indult meg.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Van szerencsénk tudatni, hogy a Székelyudvar- helyi Zálogkölcsön intézet és betéti pénztár Igaz- gatósága, folyó évi december hó 1-től betétkamat- lábát 5%-ra emelte. A 10%-os betét kamatadót az intézet fizeti. Az Igazgatóság.

Szám 6416—907. polg.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék köz- hírré teszi, hogy dr. Kozma Endre Székely- kereszturna kinevezett kir. közjegyző hivatalos működését 1907. évi december hó 1-8-ő nap- ján kezdi meg.

A kir. törvényszéknek Székelyudvarhelyen, 1907. évi november hó 9-én tartott üléséből.

Dr. Bodolla,

előlk.

Sylvester,

t. jegyző.

Eladó a Malom-utca 10 sz. alatti belső telek két új és egy ujjon- nan javított kényelmes lakással. Értekez- hetni ugyanott Blájer Balázs tanítóval.

Az Agrár takarékpénztár r-társ.

Marosvásárhelyt

székelyudvarhelyi, székelykereszturni és parajdi főintézetek

elfogadnak ez időszertint takarékbetéteket

5% kamatozás mellett

A 10% tőkekamatadót az intézet sajátjából fizeti. A kamatokat a betét napjától a kivét napjáig szá- mitja. — Székelyudvarhely, 1907. november 20.

Az Igazgatóság.

Szám 6991—907. kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa közhírré teszi, miszerint a vásártéren lévő ház folyó évi **december hó 9-én** délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen bérbé adatik a városi tanács nagytermében.

Székelyudvarhely város tanácsa nov. 23-án.

Gotthárd János,
polgármester.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobban fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynek, osztnál és meghűléseknek, bodorzólu-kegnyon használtva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozban van csomagolva. Ara üvegekben K—80, K 1.40 és K 2—es ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főinktár: **Török József** gyógyszereszetnél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

837—1907. vb. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék 1905. évi 5416. sz. végzése következtében dr. Pál Ernő ügyvéd által képviselt Bóryanag beszerzési szövetkezet javára Reik József és neje Mészáros Vilma ellen 1135 kor. s jár. erejéig 1905. évi november 9 én kielégítési végrehajtás utján le és felúfoglalt és 872 koronára becsült varrogépek, lábbelik, butorok és sertés nyilvános bírói árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járás-bírószék 1907. évi V. 89/3. számú végzése folytán hátrálékos 38. kor. 77 fill. és újabb bírósági megállapított 7 kor. költség és a még felmerülendő költségek erejéig Székelyudvarhelyen Ifju Reik József és neje Jakásán leendő megtartására 1907. december hó 13-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzték, hová a venni szándékozók az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § ai értelmében azzal hivatnak meg, hogy fentebb jelzett ingóságok készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felúfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltek.

Székelyudvarhely, 1907. évi november 30-án.
Nagy Lajos, bir. végrehajtó.

Készítik: **MAGGI GYULA és TÁRSA.**
Iroda: WIEN IV./I. Gyár: BREGENZ.

Szőlőoltványok

miniszterileg előírt minőségben,
22 faj csemegé, 28 borsfajban, háromféle alanyon, fajtisztán,
■ **meszes talajra is.** ■

Gyökerez vészszőlő Portalis, Solomis, Monticola, Aramon, Rupetris, Ganzin No 1. és 2. kapható:

Vállalati szőlőtelepnel

BILLÉD, (Torontálmegye.)

Legolcsóbb árak!

Készlet: 419,000 oltvány, 250,000 gyökerez.

Árúlap ingyen.

Az Intézőség.

Feladási hirdetmény.

Erked község előjárósága közhírré teszi, hogy Erked község tulajdonát képező, s az erkedi vasuti állomástól mintegy 3 kilométerre fekvő 1908. évi vágterben megbélyegzett s vevő által saját költségén levágandó mintegy 700—800 méter ölfű, öleukénti 8 kor. kikiáltási ár mellett Erked község házánaál f. évi **december hó 16-án** d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

Az árverés megkezdése előtt bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak

Árverezni szándékozók az árverés megkezdése előtt 640 kor. bánatpénzt készpénzben vagy értékpapirokban lefizetni tartoznak.

Árverési feltételek Erked község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Erked, november hó 25-én.

Molnár János,
jegyző.

Hann Márton,
bíró.

Karácsonyi

és Újévi

olcsó vásár

Barcsay Károly

női és férfinival áruházában Sz.-ndvarhely,

december hó 1-től december hó 30-ikáig határozott árainból **10% árengedményt** adok női ruhakelmékből, barchélok, gyapjúk, flanelok, zefírek, batizstok és kartonokból. — **Tessék szükség esetén meggyőződni jóság és olcsóságáról.** — A n. é. közönség b. pártolását kérve, vagyok tisztelettel

Barcsay Károly.

ad 1068/á - 907. számhoz.

Hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1907. évi augusztus hó 14-én kelt 52092. számú rendeletével a parajdi állami elemi iskola kibővítésére szolgáló pótépitkezést 10358 korona összeg erejéig engedélyezte.

Mivel az első ajánlati versenytárgyalás eredménytelen maradt, a fentemlített munka kivételének biztosítása céljából az 1907. évi **december 10-ik** napjának d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi kir. építészeti hivatal helyiségében tartandó újabb zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyzőni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyiával inkább így kezdenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5 %-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a reudes hivatalos órákban naponként megtekinthetők. Megjegyeztetik, hogy a költségvetés 44—47. és 56—57. és 58—69. tételeiben jelzett munkák a költségvetési végösszeg fentartása mellett elhagyatnak.

Kelt Székelyudvarhely, 1907. évi november hó 23-án.

Szobotka Rezső,
kir. főmérnök.

Képes és mesés könyvek óriási választékban.
Gyermekjátékok nagy raktára

Tisztelettel hozom tudomására a n. é. közönségnek, hogy

KARACSONYI és ÚJÉVI
BAZÁROMAT
f. évben Florián Bogdán ur Kossuth-utczai üzletében (saját üzletemmel szemben nyitottam meg. — Tekintettel a legjobb választéku ratáromra és a legelső helyeken történt bevásárlásaimra, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönség igényeit minden tekintetben kielégíthetem, miért is szives jóindulatukat kérve, maradtam teljes tisztelettel
DRAGOMAN S. J.
Icj. DRAGOMÁN DOMOKOS.

Felnőttek részére legjobb és újabb tárgyak.
— Ezüst és fémárúknban nagy raktár. —

Sz. 10597—907. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Koncsag Ignác végrehajtónak özv. Kisfaludi Mihályné Pikuj Zsuzsa végrehajtást szenvedő ellen 210 kor. tőkekövetelés és jár iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén lévő és a székelylengyelfalvi I. rész 129. sztkjvben foglalt a+1. rdasz. 615/2, 616. hrsz. 46 K., az I. rész 158. sztkjvben foglalt a+2. rdasz. 4543. hrsz. 30 K., az I. rész 592. sztkjvben foglalt a+1. rdasz. 1223/2/2. hrsz. 15 K., a 93. sztkjvben foglalt a+1 rdasz. 208, 209. hrsz. 338 K., 513. hrsz. 24 K., 676. hrsz. 6 K., 957. hrsz. 18 K., 1208. hrsz. 8 K., 1699. hrsz. 52 K., 1951. hrsz. 10 K., 2613 hrsz. 8 K., 2618. hrsz. 14 K., 3330. hrsz. 8 K., 3590. hrsz. 85 K., 4518. hrsz. 35 K., 13. rdasz. 4674, 4675 hrsz. 63 K. becsárban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy fennebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi december hó 16-ik napján d. e. 9 órakor Lengyelfalva község házánaál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1907. október 7-én.

Graffius, kir. törvénzéki egyes bíró.